

สรุปประเด็นให้สัมภาษณ์ของ
นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ในรายการ “จุดเปลี่ยนประเทศไทย”
ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง NBT)
วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา

๑. วิธีการทำงานของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นจะพิจารณาโครงสร้างของรัฐธรรมนูญก่อนว่าควรประกอบด้วยหมวดใด และในแต่ละหมวดควรมีเนื้อหาสาระสำคัญอย่างไร หลังจากนั้นจึงจะร่างเป็นรายมาตรา

๒. การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญขณะนี้มีความคืบหน้าไปประมาณร้อยละ ๖๐ โดยหมวดที่ได้พิจารณาในเนื้อหาสาระสำคัญเสร็จแล้วคือ หมวดพระมหากษัตริย์ หมวดสิทธิเสรีภาพ หมวดหน้าที่ของชนชาวไทย หมวดหน้าที่ของรัฐบาล หมวดนโยบายแห่งรัฐ และหมวดองค์กรอิสระ ขณะนี้กำลังพิจารณาในหมวดรัฐสภา ซึ่งในหมวดนี้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒. วุฒิสภา ซึ่งขณะนี้กำลังพิจารณาในส่วนของสภาผู้แทนราษฎร

๓. หมวดสิทธิเสรีภาพถือเป็นหมวดที่มีความสำคัญที่สุดในร่างรัฐธรรมนูญ แต่มีคนสนใจน้อยมาก ทั้งๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน ซึ่งในหมวดนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควรเปลี่ยนแนวทางการเขียนใหม่จากเดิมที่เขียนว่า เฉพาะสิทธิและเสรีภาพที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้นที่จะได้รับการคุ้มครอง เป็นสิทธิและเสรีภาพนอกจากที่ได้รับการคุ้มครองเป็นการเฉพาะไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้ (Right to Freedom) แต่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพต้องไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมทั้งต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น ทั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมาการใช้สิทธิหรือเสรีภาพจนเกินขอบเขตไม่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นจนทำให้เกิดผลกระทบตามมา ดังนั้น บทบัญญัติในหมวดสิทธิและเสรีภาพจึงไม่ยืดยาวหรือเต็มไปด้วยถ้อยคำฟุ่มเฟือยเหมือนที่ผ่านมา

๔. การร่างรัฐธรรมนูญของไทยทุกฉบับได้มาตรฐานตามหลักสากลเพราะไทยเป็นสมาชิกสหประชาชาติซึ่งต้องปฏิบัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักมนุษยชน และข้อตกลงหรือกติการะหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังด้วย ซึ่งการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้คำนึงถึงพันธกรณีเหล่านี้ด้วยเช่นเดียวกันเพราะประเทศไทยเป็นสมาชิกของสังคมโลก

ความคืบหน้าการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ

๑. สำหรับรอบการทำงานของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคาดว่าจะการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกแล้วเสร็จกลางเดือนมกราคม ๒๕๕๙ หลังจากนั้นจะเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน องค์กร และหน่วยงานต่างๆ ถึงประมาณต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ ๑๕ วัน จากนั้นจะนำความคิดเห็นที่ได้รับฟังมาปรับปรุงแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์ที่สุด ทั้งนี้ คาดว่าจะส่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไปได้ในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙

๒. หมวดรัฐสภา ในส่วนของสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดให้มีจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนทั้งสิ้น ๕๐๐ คน โดยแบ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๕๐ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนผสม ๑๕๐ คน ส่วนวิธีการได้มาคือ การเลือกตั้งโดยตรง โดยใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า การใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ ทำให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งเกิดความสับสน และทำให้เกิดปัญหาบัตรเสียจำนวนมาก ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนมาประกอบการพิจารณาโดยผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจาก ๓ สำนักตรงกันว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ

ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีแนวคิดที่ว่า เสียงทุกเสียงต้องนำมาใช้ในการคิดคำนวณจำนวน ส.ส.ที่แต่ละพรรคจะพึงมี แต่ไม่เชื่อว่าทุกเสียงต้องได้ผู้แทนซึ่งหลายคนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปในการคำนวณจะมีการนำคะแนนของทุกพรรคที่เป็นบัตรดีมาเป็นฐานในการคิดว่าแต่ละพรรคควรจะได้ ส.ส.จำนวนเท่าใด จากนั้นจึงดูว่า ส.ส.ของแต่ละพรรคที่ได้จากระบบแบ่งเขตนั้นมากกว่าหรือน้อยกว่าจำนวน ส.ส.ของพรรคที่พึงมีซึ่งคำนวณไว้แล้ว หากจำนวน ส.ส.เขตมีมากกว่าจำนวน ส.ส.ที่พรรคนั้นพึงมี ก็จะไม่เพิ่ม ส.ส.ในระบบจัดสรรปันส่วนผสมเพิ่มให้อีก แต่หากจำนวน ส.ส.เขตน้อยกว่าจำนวน ส.ส.ที่พึงมี ก็จะเพิ่ม ส.ส.ในระบบจัดสรรปันส่วนผสมให้จนครบตามจำนวน ส.ส.ที่พึงมีของพรรคนั้น

๓. หมวดวุฒิสภา เบื้องต้นได้กำหนดให้มีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งสิ้น ๒๐๐ คน สำหรับที่มาของวุฒิสภานั้นจำเป็นต้องศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และพัฒนาการเสียก่อนจึงจะมาถึงคำตอบว่าจะมี ส.ว.ไว้เพื่ออะไร ในสมัยก่อนนั้นวุฒิสภาทำหน้าที่เป็นสภาที่เลี้ยงให้แก่สภาผู้แทนราษฎรเพื่อถ่วงดุลอำนาจกฎหมายเพราะการศึกษายังไม่ก้าวหน้า การได้มาของ ส.ว.ในช่วงแรกๆของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงเป็น ส.ว.แต่งตั้ง และต่อมาเมื่อการศึกษาพัฒนาขึ้น ส.ว.จึงมีชีพี่เลี้ยงของ ส.ส.อีกต่อไป ทั้งนี้ ส.ส.มีฐานที่มาจากพื้นที่การพิจารณาร่างกฎหมายของ ส.ส.จึงอาจไม่ครอบคลุมมิติอื่นทางเศรษฐกิจและสังคม ส.ว.จึงมีบทบาทในการเติมเต็มในส่วนนี้ เพื่อให้การพิจารณากฎหมายรอบคอบรอบด้าน ส.ว. จึงควรประกอบด้วยกลุ่มคนหลากหลายในสังคม ข้อพิจารณาก็คือเราจะได้มาซึ่งผู้ที่มีคุณลักษณะแบบนี้โดยวิธีการใด ทั้งนี้ วิธีการได้มาซึ่ง ส.ว.ของไทยเราใช้วิธีการหลากหลายมากมีทั้งการเลือกตั้งจนถึงระบบผสมระหว่างเลือกตั้งและสรรหา แต่มีปัญหาอันเนื่องมาจากการเลือกตั้งก็คือไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากการแทรกแซงทางการเมืองได้ ขณะที่ ส.ว.สรรหาไม่ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงพิจารณาบทบาทของ ส.ว.ในปัจจุบันใหม่แล้วเห็นว่า หน้าที่ของ ส.ว. คือ ให้เป็นผู้มาเติมเต็มร่างกฎหมายที่ผ่านความเห็นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้รอบคอบครบถ้วนที่สุด ดังนั้น สมาชิกวุฒิสภาจึงควรประกอบด้วยกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพต่างๆหลากหลายเพื่อมาพิจารณาร่างกฎหมายให้ครอบคลุมทุกมิติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่า สมาชิกวุฒิสภาควรมาจากการเลือกตั้งทางอ้อมโดยให้แต่ละกลุ่มอาชีพต่างๆในสังคมเลือกกันเองในกลุ่ม และเมื่อเป็นแบบนี้สมาชิกวุฒิสภาในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงไม่ควรมียอำนาจหน้าที่ในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ขณะนี้กำลังพิจารณาในรายละเอียดอยู่ว่ากลุ่มต่างๆ นั้นควรมีกลุ่มใดบ้าง

๔. สำหรับที่มาของนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีข้อยุติแล้วว่า ให้พรรคการเมืองเสนอชื่อบุคคลที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีได้ไม่เกิน ๕ คน ซึ่งบุคคลนั้นจะต้องให้ความยินยอมและมีคุณสมบัติ รวมถึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนประเด็นเรื่องนายกรัฐมนตรีจะมาจาก ส.ส.หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการเสนอชื่อของพรรคการเมืองเอง เป็นเรื่องสัญญาประชาคมระหว่างพรรคกับประชาชน ไม่ใช่ไปเลือกกันเองโดยประชาชนไม่มีส่วนรับรู้เหมือนแต่ก่อน

๕. อนึ่ง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนยังเหลือเวลาอีกประมาณ ๑ เดือน ประชาชนสามารถส่งความคิดเห็นมายังช่องทางต่างๆ ซึ่งเนื้อหาในร่างรัฐธรรมนูญยังมีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีช่องทางรับฟังความคิดเห็นหลากหลายช่องทาง พร้อมทั้งได้มีการตั้งคณะอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะ เพื่อช่วยในการสังเคราะห์ความคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะมีการนำความคิดเห็นที่ได้มาเหล่านั้นมาประกอบการพิจารณาและประมวลผลอีกครั้งหนึ่ง

โดย ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ
ประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน
ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ